

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка

Юридичний факультет
Кафедра цивільного права і процесу

ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО

ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для студентів юридичного факультету

Львів 2010

В.М.Коссак

Зобов'язальне право. Програма спецкурсу та методичні рекомендації для студентів юридичного факультету – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. – 2010.

Схвалено кафедрою цивільного права і процесу Львівського національного університету імені Івана Франка.

Протокол № від 19 листопада 2010р.

Авторські права застережені

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ.

Навчальна дисципліна складається з тематичних розділів. Передбачається опанування теоретичних та практичних проблем зобов'язально-правових відносин та вивчення правового регулювання зобов'язань із передачі майна, наддання послуг, виконання робіт, зобов'язань із спільної сумісної діяльності, а також у сфері інтелектуальної власності.

Також досліджуються проблеми правового регулювання деліктних та інших позадоговірних зобов'язань.

Аналізується специфіка зобов'язальних правовідносин у інвестиційній та зовнішньоекономічній діяльності.

ВИМОГИ ДО ЗНАНЬ ТА УМІНЬ:

ЗНАТИ:

- ◆ джерела зобов'язального права та його структуру;
- ◆ елементи зобов'язальних правовідносин;
- ◆ особливості суб'єктного складу зобов'язальних правовідносин;
- ◆ підстави припинення зобов'язань;
- ◆ специфіку договірних зобов'язань;
- ◆ підстави виникнення та припинення позадоговірних зобов'язань;

УМІТИ:

- ◆ правильно застосовувати законодавство, що регулює зобов'язальні відносини;
- ◆ складати проекти договорів, претензій, процесуальних документів;
- ◆ аналізувати практичні казуси.

ПРОГРАМА КУРСУ “ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО”

Тема 1. Право природа зобов'язальних правовідносин.

1. Характеристика зобов'язальних правовідносин.
2. Підстави виникнення зобов'язальних правовідносин в умовах ринкової економіки.
3. Система цивільно-правових зобов'язань.
4. Проблеми вдосконалення правового регулювання зобов'язання правовідносин.

Тема 2. Проблеми виконання зобов'язань.

1. Зміст принципів виконання зобов'язань в громадянському суспільстві.
2. Способи забезпечення виконання зобов'язань.

3. Особливості виконання окремих видів зобов'язань.

Тема 3. Припинення зобов'язань.

1. Способи припинення зобов'язань.
2. Припинення зобов'язань з ініціативи однієї із сторін в разі їх порушення.
3. Особливості припинення зобов'язань в господарській сфері.

Тема 4. Зобов'язання з передачі майна у власність.

1. Поняття "майно" в контексті зобов'язальних правовідносин.
2. Зобов'язання, що виникають на підставі договорів купівлі-продажу.
3. Зобов'язальні відносини з договорів поставки.
4. Зобов'язання з договорів безоплатної передачі майна у власність.
5. Зобов'язання, що виникають на основі інших договорів з реалізації майна.

Тема 5. Зобов'язання з передачі майна у користування.

1. Передача майна у найм.
2. Особливості найму жилого приміщення різних форм власності.
3. Правове регулювання лізингу.
4. Безоплатне користування майном.

Тема 6: Зобов'язання з виконання робіт.

1. Об'єкт зобов'язальних відносин з виконання робіт.
2. Договори підряду.
3. Договори на виконання науково-дослідних і технологічних робіт.
4. Зобов'язання в сфері проектних і пошукових робіт.

Тема7. Зобов'язання у сфері інтелектуальної власності.

1. Договори на передачу об'єктів авторського права.
2. Зобов'язальні відносини на основі ліцензійних договорів про передачу об'єктів промислової власності.
3. Інші види договорів у сфері інтелектуальної діяльності.

Тема 8. Зобов'язання з надання послуг.

1. Послуга як об'єкт зобов'язальних правовідносин.
2. Правове регулювання транспортних послуг.

3. Послуги в сфері страхової діяльності.
4. Зобов'язання, що виникають з кредитно-розрахункових відносин.
5. Договір схову (зберігання).
6. Зобов'язання в сфері надання юридичних послуг.
7. Посередницькі послуги.

Тема 9. Зобов'язання за спільною сумісною діяльністю.

1. Правова природа зобов'язань в сфері спільної сумісної діяльності.
2. Зобов'язання, що виникають на підставі договорів простого товариства.
3. Зобов'язання в сфері корпоративних правовідносин.

Тема 10. Зобов'язання у сфері інвестицій та виробничої кооперації.

1. Особливості нормативного регулювання інвестиційних зобов'язань.
2. Інвестиційні договори як підстава виникнення зобов'язань.
3. Зобов'язання в сфері виробничої кооперації.

Тема 11. Недоговірні зобов'язання.

1. Особливості виникнення недоговірних зобов'язань.
2. Правова природа деліктних зобов'язань.
3. Проблеми правового регулювання окремих видів недоговірних зобов'язань.
4. Зобов'язання з безпідставного придбання або збереження майна.
5. Недоговірні зобов'язання, що виникають з маломірних дій.

Тема 12. Зобов'язання в зовнішньоекономічній сфері.

1. Характеристика зобов'язань в зовнішньоекономічній сфері.
2. Сторони зобов'язань в зовнішньоекономічній сфері.
3. Зовнішньоекономічний договір як підстава виникнення зобов'язань.
4. Охоронні правовідносини в зовнішньоекономічній сфері.

Рекомендована література до всіх тем курсу:

1. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. В 4-ох томах.- М.: Статут, 2000-2003.
2. Вершинин А.П. Внешнеэкономическое право. М.: Норма, 2001.
3. Вінник О.М. Інвестиційне право України. - К.: Атіка, 2000.
4. Гражданское право Украины. Под ред. Пушкина А.А., Самойленко В.М.- Харьков: Основы, 1996.
5. Гражданское право. Под ред. Садикова О.Н. - М., 1997.
6. Гражданское право. Под ред. Сергеева А.П., Толстого Ю.К.- М.: Проспект, 2000.
7. Гражданское право. Под ред. Суханова Е.А. - М.: Бек, 2002.
8. Дністрянський С. Цивільне право. Т.1. – Відень, 1919.
9. Зобов'язальне право. Під ред. Дзери О.В. - К.: Юрінком Інтер, 1998.
10. Иоффе О.С. Обязательственное право. - М., 1975.
11. Кодифікація приватного (цивільного) права України. За ред. А. С. Довгерта. К.2000.
12. Карамішин А. Новое о квалификации гражданско-правового договора // Хозяйство и право.- 2001.- №9.
13. Кипитник І. І. Особливості правового регулювання договору комерційної концесії (франчайзингу). Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003.
14. Малиновська В. Договори в сфері підприємницької діяльності та їх ознаки // Право України. – 2001. - № 11.
15. Коссак В.М. Іноземні інвестиції в Україні (цивільно-правовий аспект).- Львів: Центр Європи, 1996
16. Коссак В. М. Проблеми припинення цивільно-правових зобов'язань в світлі нового Цивільного кодексу України / В кн. "Гармонізація законодавства України з правом європейського союзу". Львів, 2003.
17. Коссак В.М. Правові засади іноземного інвестування в Україні. - Львів: Центр Європи, 1999.
18. Коссак В.М. Проблеми припинення цивільно-правових зобов'язань в світлі нового цивільного кодексу України. В кн. Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу. Львів.2003. С.21-31.
19. Кузнецова Н. С. Подрядные договоры в инвестиционной деятельности в строительстве. К. :Наук. думка, 1993.
20. Луць В.В. Контракты у підприємницькій діяльності.- К.: Юрінком Інтер, 1999.
21. Новицкий И.Б., Лунц Л.А. Общее учение об обязательстве. - М., 1950.

22. Олюха В. Г. Цивільно-правовий договір, поняття, функції та система. Автореф. дис. канд. юрид. наук. К, 2003.
23. Покровский И.А. Основные проблемы гражданского права.- М.: Статут, 1998.
24. Попов А.А. Правовые основы внешнеэкономической деятельности.- Харьков: Каравелла, 2001.
25. Процьків Н. М. Правове регулювання , розірвання цивільно-правових договорів за цивільним законодавством України. Автореф. дис. наук. К, 2003.
26. Попов А.А. Торговое право.- Харьков: Каравелла, 2000.
27. Смирнова Н. Н. Договорное право. СПб:000 Изд-во “Лаофи”,2001.
28. Харитонов Е.О., Саниахметова Н.А. Гражданское право.- К.: А.С.К., 2001.
29. Хозяйственное право. Под ред. Мамутова В.К.- К.: Юрінком Інтер, 2002.
30. Цивільне право України. Під ред. Дзери О.В., Кузнецової Н.С. - К.: Юрінком Інтер, 2002.
31. Чернадчук В.Д., Сухонос В.В., Чернадчук Т.О. Інвестиційне право України.- Суми, 2001.
32. Шишка Р.Б. Инвестиционное право Украины. - Харьков: Еспада, 2000.
33. Щербина В.С. Господарське право. - К.: Юрінком Інтер, 2001.

Практичні заняття

Тема 1. Характеристика інституту зобов'язального права.

План

1. Проблеми правового регулювання зобов'язальних правовідносин:
 - а) нормативна база;
 - б) теоретичні проблеми зобов'язальних правовідносин;
 - в) правозастосувальна практика.
2. Систематизація зобов'язань.
3. Підстави виникнення зобов'язань.
4. Проблеми вдосконалення правового регулювання зобов'язальних відносин.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Господарський кодекс України.

Спеціальна література:

1. Новицкий И.Б., Лунц Л.А. Общее учение об обязательстве. - М., 1950.
2. Зобов'язальне право. Під ред. Дзери О.В. - К.: Юрінком Інтер, 2000.
3. Годеме Е. Общая теория обязательств. - М., 1948.
4. Ем В.С. Категория обязательства в советском гражданском праве // Автореф. дис. канд. юрид. наук.- М., 1981.
5. Лунц Л.А. Деньги и денежные обязательства в гражданском праве.- М., 1999.
6. Иоффе О.С. Обязательственное право. - М., 1975.
7. Танчук И.А., Ефимочкин В.П., Абова Т.Е. Хозяйственные обязательства. - М., 1970.
8. Сенчищев В.И. Объект гражданского правоотношения // Актуальные проблемы гражданского права. Под ред. М.И.Брагинского.- М.: Статут, 1999.
9. Романец Ю.В. Система договоров в гражданском праве России. - М., 2001.
10. Красавчиков О.А. Система отдельных видов обязательств // Советская юстиция .- 1960.- №5.
11. Брагинский М.И. Общее учение об хозяйственных договорах.- Минск: Наука и техника, 1967.
12. Толстой В.С. Исполнение обязательств.- М., 1973.

13. Сибільов М.І. Структура та основний зміст загальних положень про зобов'язання у Проекті нового Цивільного кодексу України // Українське право.-1997.-Число 1.

Завдання 1.

Проаналізуйте підстави виникнення цивільно-правових зобов'язань залежно від волевиявлення їх учасників.

Завдання 2.

Проаналізуйте поняття зобов'язання в ст. 509 Цивільного кодексу України.

Завдання 3.

Проаналізуйте співвідношення між змістом договору та зобов'язанням.

Завдання 4.

Розкрийте поняття "господарське зобов'язання".

Завдання 5.

Сформулюйте декілька пропозицій, спрямованих на вдосконалення чинного законодавства в сфері регулювання загальних положень зобов'язальних правовідносин.

Завдання 6.

Проаналізуйте основні теорії стосовно поняття об'єкта зобов'язального правовідношення (речова, поведінки, змішана).

Тема 2. Зобов'язання в сфері реалізації майна.

План

1. Зобов'язання, що виникають з договорів про оплатну передачу майна.
2. Особливості зобов'язальних відносин з передачі майна у власність в сфері господарських відносин.
3. Зобов'язання з договорів з безоплатної передачі майна у власність.
4. Інші договори з реалізації майна.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Господарський кодекс України.
4. Закон України "Про поставки продукції для державних потреб" від 22 грудня 1995 року // Відомості Верховної Ради. - 1996. - №3.
5. Закон України "Про захист прав споживачів" від 12 травня 1991 року // Відомості Верховної Ради. -1991. -№30.
6. Закон України "Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у галузі зовнішньоекономічної діяльності" від 23 грудня 1998 року // Відомості Верховної Ради. -1999. -№ 5-6.
7. Закон України "Про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти" від 22 лютого 2000 року // Відомості Верховної Ради. – 2000. - №20.
8. Закон України "Про благодійництво та благодійні організації" від 16 вересня 1997 року // Відомості Верховної Ради. -1997. - №46.

Спеціальна література:

1. Богданов Е.В. Договор в сфере предпринимательской деятельности Х.:Консум,1997.
2. Брагинский М.И. Хозяйственный договор: каким ему быть? .- М., 1990.
3. Брагинский М.И., Витрянский В.В. Договорное право. Кн.2.М.: Статут, 2000.
4. Витрянский В.В. Договор купли-продажи и его отдельные виды. - М., 1996.
5. Власник і право власності. Під ред. Шевченко Я.М. К.: наукова думка, 1994.
6. Грибанов В.П. Договор купли-продажи по советскому гражданскому праву._ М., 1956.
7. Дзера О.В. Развитие права собственности граждан в Украине. К.: Вентурі, 1996.
8. Зобов'язальне право. Під ред. Дзери О.В. Київ: Юрінком інтер, 1998.
9. Клейн Н.И. Организация договорно-хозяйственных связей.- М., 1976.

10. Комаров А.С. Правовые вопросы товарообменных сделок. М, 1994.
11. Майданик Р.А. Траст, собственность и управление капиталами (природа прав, рецепция и право Украины) – К.: Наук. думка, 1995.
12. Флейшиц Е.А. Договор купли-продажи. Отдельные виды обязательств.- М., 1954.
13. Халфина Р.О. Правовое регулирование поставки продукции в народном хозяйстве.- М., 1963.

Завдання 1.

Складіть класифікацію зобов'язань з передачі майна у власність на основі різноманітних договорів.

Завдання 2.

Розмежуйте такі поняття як: дарування, пожертва, благодійництво, спонсорство та меценатство.

Завдання 3.

Розкрийте ознаки такого поняття як "безповоротна фінансова допомога".

Завдання 4.

Які особливості зобов'язальних відносин з реалізації майна в господарській сфері.

Завдання 5.

Особливості передачі у власність майна, пов'язаною із зміною форми власності.

Завдання 6.

Складіть порівняльну таблицю відмінностей договорів ренти та довічного утримання.

Завдання 7.

Проаналізуйте судові рішення:

СУДОВА КОЛЕГІЯ В ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ
У Х В А Л А
від 22.11.2000
(Витяг)

У листопаді 1996 р. С. звернувся в суд із позовом до Ф. Про розірвання договору купівлі-продажу автомобіля ВАЗ-2109, укладеного 20 грудня 1995 р., та відшкодування збитків у розмірі вартості автомобіля. На обґрунтування своїх вимог позивач зазначав, що за оспорюваним договором відповідач продав йому автомобіль, який виявився викраденим, у липні 1996 р. був вилучений органами міліції Російської Федерації та

переданий власнику. Посилаючись на те, що за договором купівлі-продажу він сплатив Ф. 1 млрд. 295 млн. крб., позивач просив стягнути на його користь із відповідача 12 тис. 950 грн.

Справа неодноразово розглядалася судами першої та касаційної інстанцій. У ході розгляду справи С. змінив свої вимоги щодо розміру збитків і, зазначаючи, що на момент укладення договору купівлі-продажу сплачена ним вартість автомобіля дорівнювала 6 тис. 500 долларам США, просив відшкодувати збитки в розмірі 33 тис. 812 грн.

Останнім рішенням Луганського обласного суду від 25 вересня 2000 р. С. у позові про розірвання договору купівлі-продажу автомобіля і відшкодування збитків було відмовлено за необґрунтованістю позовних вимог.

У касаційній скарзі С., вважаючи рішення суду неправильним, просив його скасувати й постановити нове рішення, яким розірвати оспорюваний договір купівлі-продажу і стягнути на його користь із Ф. на відшкодування заподіяних збитків 33 тис. 812 грн. С. зазначав, що він є покупцем згаданого автомобіля, перебував у договірних відносинах із Ф., а тому останній повинен відшкодувати йому збитки, заподіяні вилученням автомобіля. Він вважав необґрунтованим висновок суду про те, що оспорюваний договір не може бути розірваний через відсутність у нього автомобіля. На його думку, висновок суду про відсутність вини відповідача у тому, що автомобіль виявився викраденим, не звільняє його як продавця від обов'язків по відшкодуванню шкоди.

Судова колегія в цивільних справах Верховного Суду України касаційну скаргу С. задовольнила частково, рішення Луганського обласного суду від 25 вересня 2000 р. скасувала і направила справу на новий розгляд.

Тема 3. Зобов'язання з передачі майна у користування.

План

1. Найм як підстава виникнення зобов'язань.
2. Види найму залежно від особливостей його об'єкту.
3. Безоплатне користування майном (позичка).
4. Інші види зобов'язань в сфері користування окремими видами майна.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Господарський кодекс України.
4. Закон України "Про оренду державного та комунального майна" від 10 квітня 1992 року // Відомості Верховної Ради. -1992. - №30.
5. Закон України "Про лізинг" від 16 грудня 1998 року // Відомості Верховної Ради. -1998. - №16.

Спеціальна література:

1. Бородін М., Гнатенко А. Цивільно-правові спори про угоди. – Право України, 1997, №5.
2. Луць В.В. Договори (контракти) в підприємницькій діяльності. К. Юрінком, 1999.
3. Мороз М. Припинення і розірвання договору оренди майна державних підприємств //Вісник Академії правових наук України. –1999. -№3.
4. Рябо Л. Правова природа договору лізингу //Право України, 2000, №2.
5. Кабатова Е.В. Лізинг: правовое регулирование, практика.
6. Витрянский В.В. Договор аренды и его виды.- М., 1999.

Завдання 1.

Дайте характеристику окремих видів договірних зобов'язань з передачі майна в користування.

Завдання 2.

Проаналізуйте можливість застосування загальних положень щодо регулювання договору майнового найму (оренди) до договору позички (безоплатного майнового найму).

Завдання 3.

Дайте загальну характеристику предмета договору найму (оренди).

Завдання 4.

Розкрийте особливості укладення договору оренди на конкурентних засадах.

Завдання 5.

Проаналізуйте правову природу договору фінансового лізингу.

Завдання 6.

Складіть проект договору, який би містив елементи зобов'язань з передачі майна у користування і у власність.

Завдання 7.

Проаналізуйте судові рішення:

СУДОВА КОЛЕГІЯ В ЦИВІЛЬНИХ СПРАВАХ ВЕРХОВНОГО СУДУ УКРАЇНИ

У Х В А Л А

від 22.11.2000

(Витяг)

У березні 1993 р. Є. звернувся в суд із позовом до КП "Алуштакіно" (далі - КП) про усунення перешкод у користуванні орендованими приміщеннями. Позивач зазначав, що 6 травня 1992 р. він як приватний підприємець уклав із Алуштинською міською кіномережею договір оренди приміщення великого залу кінотеатру "Південний" та будівлі кінотеатру "Чайка" строком на 25 років. Посилаючись на те, що він виконав передбачені договором роботи по ремонту приміщень, але відповідач, який є правонаступником Алуштинської міської кіномережі, не допускає його до орендованих приміщень та чинить йому перешкоди в користуванні ними, позивач просив задовольнити його вимоги.

В травні 1993 р. Фонд комунального майна м. Алушти (в даний час - представництво Фонду майна Автономної Республіки Крим (далі - АРК) в м. Алушті) пред'явив позов до Є. про визнання недійсним згаданого вище договору оренди, посилаючись на те, що на час укладення останнього Алуштинська міська кіномережа не мала статусу юридичної особи і Фонд не надавав їй повноважень на укладення такого договору.

Справа розглядалася судами неодноразово. Останнім рішенням Верховного суду АРК від 31 травня 2000 р. позовні вимоги Є. було задоволено, а в позові представництва Фонду відмовлено.

У касаційних скаргах КП та представництво Фонду просили згадане вище рішення скасувати, зазначаючи, що висновок суду про те, що на час укладення договору оренди Алуштинська міська кіномережа мала статус юридичної особи, тому в неї було право на укладення такого договору і він не суперечив чинному на той час законодавству, не відповідає обставинам справи та вимогам закону.

Судова колегія в цивільних справах Верховного Суду України касаційні скарги КП та представництва Фонду майна АРК в м. Алушті задовольнила, рішення Верховного суду АРК від 31 травня 2000 р. скасувала і направила справу на новий розгляд.

Тема 4. Зобов'язання з договорів про надання послуг.

План

1. Послуга як об'єкт правового регулювання.
2. Зобов'язання з транспортних договорів.
3. Кредитно-розрахункові послуги.
4. Послуги юридичного характеру.
5. Інші послуги. Посередницькі послуги.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Господарський кодекс України.
4. Кодекс торговельного мореплавства України.
5. Повітряний кодекс України.
6. Закон України "Про страхування" від 7 березня 1996 року (викладений у новій редакції Законом України від 4 жовтня 2001 року) // Відомості Верховної Ради. - 1996.- №18.

Спеціальна література:

1. Сарбаш С.В. Договор банковского счёта: проблемы доктрины и судебной практики. - М.: Статут, 1999.
2. Брагинский М.И. Договоры подряда и возмездного оказания услуг по гражданскому законодательству // Законодательство и экономика.- 1997.- №17-18.
3. Агарков М.М. Основы банковского права. - М., 1994.
4. Вишневский А.А. Вексельное право. - М., 1996.
5. Ефимова Л.Г. Банковское право.- М., 1994.
6. Кабалкин А.Ю. Договор возмездного оказания услуг // Российская юстиция.- 1998.- №3.
7. Рябиков С.Ю. Агентские отношения во внешнеэкономических связях.- М., 1992.
8. Нарышкина Р.Л. Доверительная собственность в гражданском праве Англии и США.- М., 1966.
9. Кротов М.В. Обязательство по оказанию услуг в советском гражданском праве.- Л., 1990.
10. Витрянский В.В. Договоры о транспортной экспедиции и иных услугах в сфере транспорта.- М.: Статут, 2003.

11. Дозорець О. Договір перевезення вантажу різними видами транспорту: правова характеристика // Підприємництво, господарство і право. - 2001.- №7.
12. Клепікова О. Правова природа коносаменту // Підприємництво, господарство і право. - 2001.- №10.
13. Кінащук Л. Організаційно правові особливості функцій та принципів страхування // Підприємництво, господарство і право. - 2001.- №10.
14. Кривенда О. Деякі аспекти поняття і правової природи позикових відносин // Підприємництво, господарство і право. - 2001.- №9.
15. Лепех С. Окремі проблеми майнової відповідальності за кредитним договором // Підприємництво, господарство і право. - 2001.- №12.
16. Пилипенко С. Страхові небезпеки в договорі страхування // Підприємництво, господарство і право. - 2001.- №9.
17. Сукманова Е. Порядок заключення и исполнения хозяйственных договоров на оказание консультационных услуг // Підприємництво, господарство і право. - 2001.- №10.
18. Жилинкова И. Договор о предоставлении услуг доступа в Интернет // Підприємництво, господарство і право. - 2002.- №11.
19. Тульчевська Н. Припинення договору депозитного рахунку // Підприємництво, господарство і право. - 2002.- №10.

Завдання 1.

Дайте порівняльну характеристику підряду і послуги як об'єктів правового регулювання.

Завдання 2.

Порівняйте категорії “доручення” і “довіреність”.

Завдання 3.

Проаналізуйте відомі вам критерії класифікації кредитних договорів. Запропонуйте серед них найбільш доцільні.

Завдання 4.

Наведіть ознаки та дайте визначення агентського договору. Проаналізуйте його правову природу.

Завдання 5.

Складіть таблицю класифікації послуг за різноманітними критеріями.

Завдання 6.

Чи може в договорі про надання юридичних послуг зазначатися, що оплата цих послуг буде здійснюватися лише за умови прийняття судом рішення на користь замовника?

Завдання 7.

Розкрийте правову природу коносаменту.

Завдання 8.

Проаналізуйте судові рішення по наступних судових справах:

1.

Н-СЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД м. КИЄВА
РІШЕННЯ
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

2001р.

ХХ.ХХ.2001 року Н-ський районний суд в складі: головуючого -судді, при секретарі - розглянувши у відкритому судовому засіданні цивільну справу за позовом К до Закритого акціонерного товариства "ХХХ"

про стягнення страхового внеску та відшкодування моральної шкоди,

ВСТАНОВИВ:

Позивач звернувся до суду з позовом до ЗАТ "ХХХ" про стягнення грошових сум в розмірі 2 879 грн. 76 коп. посилаючись на те, що ХХ.ХХ.2000 року він в офісі відповідача заповнив заяву через посередника на отримання страхового полісу від відповідача про захист свого життя і сплатив страховий внесок в зазначеній сумі, надалі страхова компанія повинна була повідомити про початок страхового захисту, але не повідомила, позивач звернувся з письмовою заявою про повернення страхового внеску та відмовився від подальшого співробітництва, ні страхового полісу, ні договору страхування позивач з відповідачем не підписував, тому вважає, що відповідач незаконно утримує сплачену ним суму.

В судовому засіданні представник позивача підтримав позовні вимоги в повному обсязі, просив позов задовольнити, уточнюючи, що ні страхового полісу, ні договору страхування позивач не підписував, тому вважає договір страхування не укладеним взагалі і відсутні підстави для визнання договору недійсним, просив стягнути з відповідача сплачену ним суму та судові витрати.

Представник відповідача в судовому засіданні позов не визнав, посилаючись на те, що після підпису заяви на згоду укладання договору страхування життя та сплати

позивачем суми премії, договір страхування вважається укладеним незалежно від того чи підписаний страховий поліс та договір страхування самим страхувальником чи ні, страхування життя відбулося, за внутрішніми правилами страхування договір страхування вважається дійсним, сплачені премії не повертаються, просив в задоволенні позову відмовити.

Суд, вислухавши пояснення позивача, представника відповідача, вивчивши письмові докази

ВИРІШИВ:

Позов К задовольнити частково.

Стягнути з Закритого акціонерного товариства на користь К. в рахунок повернення страхового внеску 2879 грн. 76 коп., юридичні послуги в розмірі 300 грн., судові витрати у розмірі 71 грн. 80 коп., всього стягнути -3 251 грн. 56 коп.

В задоволенні інших позовних вимог К. - відмовити

Рішення може бути оскаржено до міського суду, через районний суд, протягом 10 днів.

2.

Н-СЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД м. КИЄВА

РІШЕННЯ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

XX.XX.2000 року Н-ського районний суд м. Києва в складі: головуючого судді при секретарі

розглянувши у відкритому судовому засіданні цивільну справу за позовом Р. до "Н-ської компанії"

про стягнення суми,

ВСТАНОВИВ:

Позивач звернувшись до суду із вимогами до відповідача просив стягнути з останнього 39 481 гр. 04 коп. , що складається з вартості виконаних ним робіт за період з січня 1997 року по січень 1998 року за договором №0 укладеним з міським відділенням "XXX" України XX.XX.97р., індексу інфляції за період з січня 1998р. по вересень 2000 р. та 3% річних за цей же період , нарахованої пені в розмірі 8 438 гр.84 коп. , а також судові витрати понесені ним при подачі позов до суду у вигляді державного мита , посилаючись на те, що відповідач не сплатив кошти за виконану ним роботу

своєчасно, і відповідно до діючого законодавства зобов'язаний сплатити суму боргу в зазначеному вище розмірі.

Під час розгляду справи до участі в якості відповідача залучено "Н-ську компанію", яка є наступником майнових прав та обов'язків фонду "ХХХ" та його регіональних відділень, та проведена заміна існуючих відповідачів на УК як належного відповідача по цій справі.

Позивач в судовому засіданні уточнив свої позовні вимоги і просив стягнути з відповідача 36 357 гр. 65 коп., що складається з суми боргу 19 950 гр., збитки від інфляції за період з січня 1998 р. по вересень 2000 р. в розмірі 14 763гр., 3 % річних за цей же період в сумі 1 644 грн. 65 коп. В обґрунтування своїх вимог посилався на викладені обставини в позовній заяві, і з підстав ст. 214 ЦК України просив задовольнити його вимоги в повному обсязі. Крім того просив стягнути понесені ним при подачі позову до суду витрати у вигляді сплаченого державного мита.

Представник відповідача Г. в судовому засіданні заперечуючи проти заявлених позивачем вимог, посилався на те, що Київське міське відділення "ХХХ" України фінансується з держбюджету і кошти на оплату винагороди позивачу надійшли лише в березні 2000 р., однак до цього часу кошти не сплачені, оскільки питання про їх виплату знаходиться на вирішенні в суді.

В судовому засіданні судом встановлено, що ХХ.ХХ.1997р. між позивачем та Київським міським відділенням "ХХХ" України було укладено договір № 0 про надання правових послуг. Відповідно до

умов цього договору позивачем за період дії договору, а саме з ХХ.ХХ.97р. по ХХ.ХХ.97р. виконувались роботи по юридичному супроводженні інноваційних договорів та представлення інтересів

"ХХХ" України в Арбітражному суді. За цей період сторонами було складено сім актів прийому робіт по договору № 0 згідно яких за виконану позивачем роботу Київське міське відділення "ХХХ" України

повинно було виплатити останньому грошові кошти в розмірі 19 950 гр. До цього часу вказана сума позивачу не сплачена, що підтверджується поясненнями позивача та представника відповідача, та відсутністю відповідних бухгалтерських відомостей.

Вислухавши пояснення позивача, представника відповідача, вивчивши письмові докази по справі суд

ВИРІШИВ :

Позов задовольнити частково.

Стягнути з Української "ХХХ" компанії на користь Р. суму боргу в розмірі 19 950 гр., збитки від інфляції в розмірі 6 324гр.15 коп., три відсотки річних в розмірі 1 644 гр.65 коп. та понесені ним судові витрати в розмірі 997гр.50 коп., а всього 28 916 гр. 30 коп.

Стягнути з Української "ХХХ" компанії державне мито в розмірі 79 гр. 69 коп. в дохід держави.

Тема 5. Зобов'язання, що виникають на підставі спільної сумісної діяльності.

План

1. Характеристика зобов'язань в сфері спільної сумісної діяльності.
2. Просте товариство.
3. Договори про спільну діяльність, пов'язану із створенням юридичної особи.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Господарський кодекс України.
4. Закон України "Про господарські товариства" від 19 вересня 1991 року // Відомості Верховної Ради. - 1991.- №49.

Спеціальна література:

1. Вінник О.М. Господарські товариства і виробничі кооперативи. Правове становище. – К., 1998.
2. Коссак В.М. Здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної із створенням юридичних осіб // Право України. - 1996.- №11.
3. Коссак В.М. Зобов'язання у сфері інвестицій та виробничої кооперації / Зобов'язальне право. За ред. професора О.В.Дзери.- К.:Юрінком Інтер, 1998.
4. Масляев А.И., Масляев И.А. Договор о совместной деятельности в советском гражданском праве.- М., 1988.
5. Савельев А.Б. Договор простого товарищества // Актуальные проблемы гражданского права. Под ред. Брагинского М.И.- М., 1993.
6. Становлення та розвиток цивільних та трудових відносин у сучасній Україні. За ред. Шевченко Я.М.- К., 2001.
7. Шевченко Я.М., Венецька М.В., Кучеренко І.М. Проблеми вдосконалення правового регулювання права приватної власності. - К., 2002.

Завдання 1.

З'ясуйте правову природу установчих договорів.

Завдання 2.

Чим установчий договір відрізняється від статуту?

Завдання 3.

На прикладі окремих установчих договорів проаналізуйте їх недоліки.

Завдання 4.

Дайте характеристику окремих видів зобов'язальних відносин в рамках простого товариства.

Завдання 5.

Складіть проект договору простого товариства.

Завдання 6.

Чи є, на вашу думку, прогалини у законодавчому регулюванні відносин, пов'язаних із спільною сумісною діяльністю без створення юридичної особи? Якщо є, то запропонуйте шляхи їх вирішення.

Завдання 7.

Проаналізуйте судові рішення по наступних судових справах:

1.

**ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД Н-СЬКОЇ ОБЛАСТІ
РІШЕННЯ
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ**

За позовом Міжгалузевого приватного підприємства "ХХХ"

До ВАТ "УУУ"

про стягнення 211240,94 грн.

Представники: від позивача Присутні від відповідача присутні

Суть справи: МПП "ХХХ" звернулось до суду з позовом про спонукання ЗАТ "УУУ" передати 12836 кг казеїну і 6692 кг масла вершкового на загальну суму 211240,94 грн.

Відповідач проти позову заперечує, пояснив, що він фактично ніякого боргу перед підприємством не має і на те, що позивачем порушений строк позовної давності.

Розглянувши матеріали справи, суд

ВСТАНОВИВ:

Між сторонами ХХ.ХХ.95р. укладений договір про сумісну діяльність.

Цим договором передбачено, що з об'єму виготовленого заводом масла вершкового воно підлягає розподілу таким чином: 18 % - підприємству "ХХХ", 82 % - заводу.

Завод зобов'язався надавати підприємству регулярно інформацію про об'єм та якість виготовленого масла.

Раніше, ХХ.ХХ.93р. також був укладений договір про сумісну діяльність фактично по виготовленню експортної продукції - казеїну. По цьому договору сторони домовились про те, що виготовлений казеїн підлягає розподілу таким чином - 35 % підприємству і 65 % - заводу.

В позові вказано, що заводом виготовлено було в 1996р. 36675 кг казеїну та 192300 кг масла вершкового. Виходячи з цього, підприємство вважає, що заборгованість заводу по маслу складає 6692 кг, а по казеїну 12836 кг.

Фактично казеїн в кількості, вказаної вище був виготовлений за період з травня по вересень 1996 р.

Весь виготовлений казеїн був переданий заводом підприємству в рахунок погашення заборгованості по договору купівлі-продажу паливно-мастильних матеріалів від ХХ.ХХ.96 р. за період з ХХ.ХХ.96 р. по ХХ.ХХ.96р. по відповідним накладним, перелік яких є в рішенні арбітражного суду від ХХ.ХХ.99р. по справі 0/00,копія якого є у даній справі.

Тобто, підприємство починаючи з травня по вересень 1996р. регулярно одержувало від заводу казеїн. І фактично договором від ХХ.ХХ.96р. сторони домовились про те, що виготовлений казеїн повністю буде використаний для покриття заборгованості по цьому договору.

Передавши позивачу весь виготовлений казеїн, завод не мав ніякої можливості (виробничої) виготовити ще 12836 кг, казеїну і позивачу про це було відомо, але він і його дії по укладанню договору купівлі-продажу здійснили неможливим виконання договору про сумісну діяльність від ХХ.ХХ.92 з боку заводу.

Крім того, суд приходиться до висновку, що заводом взагалі порушений строк позовної давності не тільки при надісланні позову до суду, але і при пред'явленні претензії.

Претензія заявлена ХХ.ХХ.99р., а кінцева партія казеїну заводом виготовлена у вересні 1996р., про що позивачу достовірно було відомо, посилання позивача на те, що по договорам про сумісну діяльність строк позовної давності починається з першої вимоги про перерахування боргу суд до уваги не приймає.

Ніяких поважних причин пропуску строку позовної давності у позивача не було.

СУД ВИРІШИВ:

У задоволенні позову відмовити.

2.

ВИЩИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

"16" липня 2003р.

Вищий господарський суд України у складі колегії суддів головуючого суддів розглянувши у відкритому судовому засіданні касаційні скарги багатогалузевої фірми у формі товариства з обмеженою відповідальністю

"ууу"

на постанову Харківського апеляційного господарського суду від ХХ.05.03 у справі господарського суду Харківської області

за позовом ВАТ "ХХХ", м. Харків

до багатогалузевої фірми у формі ТОВ "УУУ", м. Харків

про розірвання договору про сумісну діяльність

в судовому засіданні взяли участь представники: від позивача: присутні від відповідача: присутні

ВСТАНОВИВ:

Рішенням від ХХ.02.03 господарського суду Харківської області позовні вимоги задоволені щодо розірвання договору про сумісну діяльність від ХХ.12.97 укладеного між позивачем та відповідачем. Стягнуто з багатогалузевої фірми у формі ТОВ "УУУ" на користь ВАТ "ХХХ" - 85, 00 грн. державного мита та 118, 00 грн. судових витрат.

Постановою від ХХ.05.03 Харківського апеляційного господарського суду рішення від ХХ.02.03 господарського суду Харківської області залишено без змін.

Судові рішення мотивовані тим, що договір про сумісну діяльність за своїм змістом є угодою, учасники якої переслідують єдину (загальну) мету, здійснюють дії, які необхідні виключно для досягнення поставленої мети. За своєю природою такий договір є довірчою угодою, оскільки відносини між сторонами ґрунтуються на взаємній довірі, учасники сумісної діяльності ввіряють одне одному своє майно, яке за взаємною згодою, яке повинно використовуватися виключно для досягнення поставленої мети на благо всіх учасників. Оскільки в договорі про сумісну діяльність мета є загальною для всіх учасників, то ні одна із сторін не вправі збагачуватися за рахунок іншої.

Не погоджуючись з судовими рішеннями багатогалузева фірма у формі ТОВ "УУУ" звернулась у Вищий господарський суд України з касаційною скаргою і просить її скасувати, посилаючись на те, що судами порушені норми матеріального та процесуального права. Висновки суду не відповідають фактичним обставинам справи, не повно з'ясовані обставини, які мають значення для справи. Суд визнав доведеними обставини, які в дійсності не є доказами.

Господарським судом Харківської області встановлено, що багатогалузева фірма у формі ТОВ "УУУ" та ВАТ "ХХХ" ХХ.12.97 уклали договір про сумісну діяльність, терміном дії - 15 років.

Пунктом 1.1. даного договору сторони зобов'язалися шляхом об'єднання коштів, матеріальних ресурсів спільно діяти для досягнення загальних господарської та фінансових цілей, а саме: створити торгово-виробничий комплекс з виробництва, закупівлі, переробці та реалізації, як оптової та роздрібної продовольчої та непродовольчої продукції, товарів народного споживання на належних позивачу площах за адресою: м. Харків, вул. Н-ська, 25, а також надання різних послуг фізичним та юридичним особам, суб'єктам підприємницької діяльності, у тому числі, торгових, маркетингових, рекламних та інформаційних.

Пункт 2 даного договору встановлює форму участі кожної з сторін в спірному договорі.

Договір про сумісну діяльність за своїм змістом є угодою, учасники якої переслідують єдину (загальну) мету, здійснюють дії, які необхідні виключно для досягнення поставленої мети. За своєю природою такий договір є довірчою угодою, оскільки відносини між сторонами ґрунтуються на взаємній довірі, учасники сумісної діяльності ввіряють одне одному своє майно, яке за взаємною згодою повинно використовуватися виключно для досягнення поставленої мети на благо усіх учасників. В договорі про сумісну діяльність - мета є загальною для усіх учасників, і ні одна із сторін не вправі збагачуватися за рахунок іншої.

Однак, ХХ.01.03 багатогалузева фірма у формі ТОВ "УУУ" та ТОВ "ААА" уклали договір оренди № 1, на підставі якого відповідач передав в тимчасове платне користування не житлове приміщення, яке позивачем було передано відповідачу в експлуатацію для здійснення сумісної діяльності без погодження з позивачем.

Зважаючи на викладене, колегія суддів вважає, що господарськими судами дана правильна оцінка обставинам справи, тому судові рішення відповідають чинному законодавству України та обставинам справи і підстав для їх скасування немає.

На підставі викладеного суд ПОСТАНОВИВ:

В задоволенні касаційної скарги відмовити.

Тема 6. Зобов'язання у сфері інтелектуальної власності.

План

1. Характеристика договорів на передачу об'єктів інтелектуальної власності.
2. Ліцензійні договори на передачу об'єктів промислової власності.
3. Договір франчайзингу.
4. Договори на передання об'єктів авторського права.
5. зобов'язання в сфері використання суміжних прав.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Господарський кодекс України.
4. Закон України “Про авторське право і суміжні права” від 23 грудня 1993 року (викладений у новій редакції Законом України від 11 липня 2001 року) // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – N 13.
5. Закон України “Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” від 15 грудня 1993 року (викладений у новій редакції Законом України від 1 червня 2000 року) // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – N 7.
6. Закон України “Про охорону прав на промислові зразки” від 15 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – N 7.
7. Закон України “Про охорону прав на топографії інтегральних мікросхем” від 5 листопада 1997 року // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – N 8.
8. Закон України “Про охорону прав на сорти рослин” від 21 квітня 1993 року (викладений у новій редакції Законом України від 17 січня 2002 року) // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – N 21.
9. Закон України “Про охорону прав на знаки для товарів і послуг” від 15 грудня 1993 року // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – N 7.
10. Закон України “Про охорону прав на зазначення походження товарів” від 16 червня 1999 року // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – N 32.

Література:

1. Богуславский М.М. Вопросы авторского права в международных отношениях.- М., 1973.

2. Горбачева С.И. Судебная защита изобретателей и рационализаторов // Вопросы изобретательства. – 1988. - № 3.
3. Дахно И.И. Патентно-лицензионная работа. – К., 1996.
4. Дзера О.В. Розвиток права власності громадян в Україні. – К., 1996.
5. Еременко В.И. Критерии патентоспособности по европейскому патентному праву // Вопросы изобретательства.- 1989.- №12.
6. Підпригора О.О. Право на раціоналізаторську пропозицію // Методологічні проблеми приватного права: Зб. наукових праць. – К., 1996.
7. Право власності в Україні (за редакцією Дзери О.В. та Кузнецової Н.С.).- К., 2000.
8. Право власності в Україні (за редакцією Дзери О.В. та Кузнецової Н.С.).- К., 2000.
9. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. За ред. Сергеева А.П.- М.: Проспект, 2000.
10. Семчик В.І. Право власності за Конституцією України. – К., 1997.
11. Сергеев А.П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации. – М., 1996.
12. Ситцевой В.В. Источники авторского права в Украине // Авторское право Украины: Сб.нормативно-правовых актов.- К., 1996.
13. Спасибо И. Научно-практический комментарий Закона Украины “О собственности”. – Харьков, 1996.
14. Суханов Е.А. Лекции о праве собственности. – М., 1991.
15. Тимофеенко Л.П. Охрана прав на интеллектуальную собственность.- К., 1994.
16. Шевченко Я.М. Собственник и право собственности. – К., 1994.

Завдання 1.

Складіть типовий видавничий договір.

Завдання 2.

Складіть договір на передачу “ноу-хау”.

Завдання 3.

З’ясуйте відмінності між авторським та ліцензійним договором.

Завдання 4.

Проаналізуйте судові рішення по наступних судових справах:

1.

ВИЩИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

28 травня 2003 року

Вищий господарський суд України у складі: суддів

розглянувши касаційну скаргу науково-виробничої приватної фірми "УУУ", м. Дніпропетровськ

на рішення господарського суду Дніпропетровської області від ХХ.11.2002 та постанову Дніпропетровського апеляційного господарського суду від ХХ.02.2003 зі справи № 000

за позовом товариства з обмеженою відповідальністю "ХХХ", м. Харків до НВП фірми "УУУ"

про припинення порушення права власника на знак для товарів і послуг.

Судове засідання проведено за участю представників сторін: позивача: присутні відповідача: не з'явились.

За результатами розгляду касаційної скарги Вищий господарський суд України

ВСТАНОВИВ:

Рішенням господарського суду Дніпропетровської області від ХХ.11.2002, залишеним без зміни постановою Дніпропетровського апеляційного господарського суду від ХХ.02.2003, позов задоволене: НВП фірмі "УУУ" заборонено використовувати зображення товарного знаку "А. и С.", зареєстрованого на підставі свідоцтва на знак для товарів і послуг від ХХ.07.2002 № 0005 за ТОВ "ХХХ" і схожого зі знаком відповідача настільки, що їх можна сплутати; зобов'язано НВП фірму "УУУ" знищити виготовлені зображення товарного знаку "А. и С.", схожого із зареєстрованим за ТОВ "ХХХ" знаком "А. и С.", настільки, що їх можна сплутати.

Зазначені рішення судових інстанцій мотивовано посиланням на приписи статей 16 та 20 Закону України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг" ([3689-12](#)).

У касаційній скарзі від ХХ.03.2003 НВП фірма "УУУ" просить рішення судів першої та апеляційної інстанцій у цій справі скасувати. Скаргу мотивовано тим, що починаючи з ХХ.03.2002 НВП фірма "ХХХ" отримувала від постачальника - товариства з обмеженою відповідальністю "ААА" (Росія) за контрактом від ХХ.02.2002 № 1 продукцію з товарним знаком товариства з обмеженою відповідальністю "А. и С. - Фуд" (Росія) і здійснювала торгівлю нею на території України. Скаржник посилається на те, що цей логотип був зареєстрований у Російському Агентстві патентів і товарних знаків ХХ.04.2000, тобто набагато раніше, ніж схожий логотип у позивача. Державним департаментом з питань інтелектуальної власності Міністерства освіти і науки України лише ХХ.07.2002 було видано ТОВ "ХХХ" свідоцтво на знак для товарів і послуг №0005, за яким ТОВ "ХХХ" надано виключне право використання знаку у вигляді святкової стрічки з назвою "А. и С." у класах 29, 30 та 31 Міжнародної класифікації товарів і послуг для реєстрації знаків. У діях ТОВ "ХХХ" скаржник вбачає недобросовісну конкуренцію, яка суперечить пункту 2 частини першої статті 1 Закону України "Про авторські права і суміжні права", статті 10 Паризької конвенції про охорону промислової власності від 20.03.1883 (дата набуття чинності для України - 25.12.1991).

На думку скаржника, місцевим та апеляційним господарськими судами неправильно застосовані норми матеріального та процесуального права та не витребувані матеріали справи господарського суду міста Києва № 001, розглянутої ним у 2002 році, предметом спору в якій є правомірність надання правової охорони для товарного знака позивача.

З огляду на викладене Вищий господарський суд України, -

ПОСТАНОВИВ:

Рішення господарського суду Дніпропетровської області від ХХ.11.2002 та постанову Дніпропетровського апеляційного господарського суду від ХХ.02.2003 зі справи № 000 залишити без змін, а касаційну скаргу науково-виробничої приватної фірми "УУУ"- без задоволення.

2.

ВИЩИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

"22" травня 2003 р. м. Київ

Вищий господарський суд України у складі колегії суддів: головуючого суддів:

за участю повноважних представників: позивача відповідача

розглянувши у відкритому судовому засіданні касаційну скаргу науково-виробничого підприємства "ХХХ"

на рішення від ХХ-ХХ.04.2002 року господарського суду Автономної Республіки Крим

та постанову від ХХ.02.2003 року у справі № 000 Севастопольського апеляційного господарського суду

за позовом науково-виробничого підприємства "ХХХ"

до ТОВ "УУУ"

третья особа фірма "ААА"

про заборону реалізації, виготовлення, зберігання та іншого введення в господарський обіг

ВСТАНОВИВ:

В січні 2002 року позивач звернувся до господарського суду Автономної Республіки Крим з позовом до відповідача про заборону відповідачу реалізації, виготовлення, зберігання та іншого введення в господарський обіг продукту, виготовленого з використанням запатентованого винаходу ("ємність для зберігання рідини", патент № 0003 від ХХ.01.2000 року).

Рішенням господарського суду Автономної Республіки Крим від ХХ-ХХ.04.2002 року в позові відмовлено на тій підставі, що відповідач в господарській діяльності використовує не "ємність для зберігання рідини", а "бочонок сувенірний", виробником якого є фірма "ААА" на підставі декларативного патенту на виріб № 0008 від ХХ.05.2001 року.

Постановою Севастопольського апеляційного господарського суду від ХХ.02.2003 року вказане рішення залишено без змін.

В касаційній скарзі позивач просить судові рішення скасувати в зв'язку з порушенням та неправильним застосуванням норм матеріального і процесуального права.

У відзиві на касаційну скаргу фірма "ААА" просить в її задоволенні відмовити так як вважає, що прийняті місцевим та апеляційним господарськими судами судові рішення відповідають вимогам діючих норм матеріального і процесуального права.

На підставі викладеного Вищий господарський суд України, -

ПОСТАНОВИВ:

Рішення господарського суду Автономної Республіки Крим від ХХ-ХХ.04.2002 року та постанову Севастопольського апеляційного господарського суду від ХХ.02.2003 року залишити без змін, а касаційну скаргу без задоволення.

Тема 7. Деліктні зобов'язання.

План.

1. Правова природа деліктних зобов'язань.
2. Характеристика елементів деліктного правовідношення.
3. Відшкодування шкоди, заподіяної особами, що не мають повного обсягу дієздатності.
4. Відповідальність за шкоду заподіяну життю та здоров'ю особи.
5. Специфіка відшкодування шкоди, заподіяної джерелом підвищеної небезпеки.
6. Особливості відшкодування моральної шкоди.

Законодавство:

1. Конституція України.
2. Цивільний кодекс України.
3. Господарський кодекс України.
4. Закон України "Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду" від 1 грудня 1994 року // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – N 1.

Література:

1. Иоффе О.С. Ответственность по советскому гражданскому праву.- Л.,1955.
2. Ігнатенко В. Договірні та позадоговірні зобов'язання // Підприємництво, господарство і право.- 2002.- №11.
3. Красавчиков О.А. Возмещения вреда, причиненного источником повышенной безопасности.- М., 1966.
4. Лук'янець Д. Про класифікаційні ознаки юридичної відповідальності // Право України.- 1999.- №7.
5. Малєин Н.С. Современные проблемы юридической ответственности // Государство и право.- 1994.- №6.
6. Матвеев Г.К. Основания гражданско-правовой ответственности.- М.: Юридическая литература, 1970.
7. Павлодский Е.А. Случай и непреодолимая сила в гражданском праве.- М., 1978.
8. Савицкая А.Н. Гражданско-правовая ответственность за ненадлежащее врачевание
9. Смирнов В.Т., Собчак А.А. Ощее учение о деликтных обязательствах в советском гражданском праве.- Л., 1983.
10. Старцев О. Посадова особа - державний службовець як суб'єкт юридичної відповідальності // Підприємництво, господарство і право.- 2001.- №4.

11. Сумской Д. Вина как условие гражданско-правовой ответственности юридического лица // Підприємництво, господарство і право.- 2002.- №8.
12. Хохлова Г.В. Понятие гражданско-правовой ответственности // Актуальные проблемы гражданского права. Выпуск 5. Под ред. Витрянского В.В.- М.: Статут, 2002.
13. Чернадчук В. Деякі аспекти відповідальності за моральну шкоду // Підприємництво, господарство і право.- 2001.- №4.

Завдання 1.

Дайте правовий аналіз та порівняйте такі поняття як: "деліктні зобов'язання", "зобов'язання із заподіяння шкоди" та "зобов'язання по відшкодуванню шкоди".

Завдання 2.

Розкрийте особливості відповідальності за шкоду, заподіяну неналежним наданням медичної допомоги.

Завдання 3.

Проаналізуйте елементи правовідношення по відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів дізнання, досудового слідства, прокуратури і суду.

Творче завдання 1.

Проаналізуйте судові рішення по наступних судових справах:

1.

Н-СЬКИЙ РАЙОННИЙ СУД м. КИЄВА

РІШЕННЯ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

XX.XX.1999 року районний суд М.Києва

в складі головуючого судді

при секретарі

з участю адвоката

розглянувши у відкритому судовому засіданні в м.Києві цивільну справу за позовом п.Д, п.В до ДКП "ХХХ " про відшкодування матеріальної та моральної шкоди,-

ВСТАНОВИВ:

Позивачі звернулися до суду з цим позовом з тих підстав, що ХХ.ХХ.1999 року на пр-ті Перемоги під шляхопроводом біля станції метро Берестейська сталася ДТП, внаслідок якої були пошкоджені автомобілі позивачів. Згідно висновку ДАІ ДТП трапилося за виною відповідачів.

Відповідач позов не визнає, оскільки на його думку відповідальність повинна нести організація, яка будувала і реконструювала цей міст.

Вислухавши пояснення сторін, вивчивши матеріали по справі, суд знаходить позов підлягаючим частковому задоволенню, оскільки в судовому засіданні встановлено, що ХХ.ХХ.1998 року на пр-ті Премоги під шляхопроводом біля станції метро "Берестейська" сталася ДТП, внаслідок якої зіткнулися 5 автомобілів, серед яких постраждали автомобілі позивачів, а саме: автомобіль "Опель-Кадет" держномер ХХХ-ХХ УУ, який належить п.Д і автомобіль "Опель-Вектра" держномер У ХХ ХХ УУ, який належить п.В.

Згідно довідки ДАІ Н-ського РУВС М.Киева дорожня пригода сталася внаслідок того, що всі автомобілі попали під сильно витікаючу з ливневих отворів в шляхопроводі воду, і водії втратили контроль над управлінням автомобілями через обмежену видимість.

30 вересня 1985 р. відповідачами було прийнято в експлуатацію шляхопровід після реконструкції. Ніяких зауважень стосовно того, що після проведенної реконструкції експлуатація мосту не буде відповідати певним будівельним і експлуатаційним нормам, заявлено не було. Шляхопровід було прийнято в експлуатацію з відміткою добре.

Вирішуючи питання про моральну шкоду позивачів, суд виходить з того, що внаслідок ДТП були пошкоджені їх автомобілі, певний час вони були позбавлені можливості користуватися власним автотранспортом, змушені були за відновленням своїх прав звертатися в різні інстанції, що потягло певні хвилювання з їх боку, однак суд знаходить, що визначена позивачами сума в 2000 грн. є зовеликою і знаходить достатньою суму моральної шкоди в 1000 грн. кожному із позивачів.

На підставі викладеного, суд , -

ВИРІШИВ:

Позов задовольнити частково.

Стягнути з ДКП ХХХ на користь п.Д в рахунок відшкодування матеріальних збитків 14260 грн. 87 коп, в рахунок відшкодування моральних збитків 1000 грн, повернення держмита 713 грн, а всього підлягає стягненню 15973 грн.87 коп., на

користь п.В в рахунок відшкодування матеріальних збитків 9873 грн.90 коп., в рахунок відшкодування моральних збитків 1000 грн., повернення держмита 493 грн.69 коп., а всього підлягає стягненню 11367 грн.59 коп.

Рішення може бути оскаржено до Київського міського суду через районний суд на протязі 10 днів.

2.

Н-ський Районний суд м. Києва

РІШЕННЯ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

2000р.

року районний суд м. в складі: головуючого судді., при секретарі розглянувши у відкритому судовому засіданні цивільну справу за позовом п.Г до п.В про відшкодування матеріальної та моральної шкоди,

ВСТАНОВИВ :

Позивач звернувся до суду з позовом про відшкодування матеріальної та моральної шкоди і просить стягнути з відповідача матеріальну шкоду в сумі 59 грн. 35 коп. та моральну шкоду в сумі 10000 грн. посилаючись на те, що ХХ.ХХ.1999 року по вулиці Н-ській близько 22.00 години його покусала собака породи "ротвейлер", яка належить відповідачу, завдавши йому легких тілесних ушкоджень, які потягли за собою короточасний розлад здоров'я, що завдало йому матеріальної та моральної шкоди.

В судовому засіданні позивач та його представник підтримали позовні вимоги, просили їх задовольнити, посилаючись на обставини, викладені в позовній заяві.

Відповідач в судове засідання не з'явилась тричі, про день та місце слухання справи була належним чином сповіщена, причини неявки суду не повідомила, незалежно від причин, суд розглядає справу за наявністю у справі достатніх матеріалів про права і взаємовідносини сторін у відсутність відповідача.

Суд, вислухавши пояснення позивача, представника позивача, вивчивши матеріали справи, вважає необхідним позов задовольнити частково з наступних підстав.

В судовому засіданні встановлено, що ХХ.ХХ.року позивач отримав легкі тілесні ушкодження, що спричинили короточасний розлад здоров'я в результаті того, що його у вечірній час близько 22.00 год по вул. Н-ській покусала собака породи "ротвейлер", яка

належить відповідачці, під час того, коли позивач намагався розняти собаку позивачки і свою собоку породи "пікінес".

Відповідно до судово - медичного дослідження №2 від ХХ,ХХ.1999 року у позивача виявлені тілесні ушкодження, які причинені тупими предметами та відносяться до легких тілесних ушкоджень, які спричинили короткочасний розлад здоров'я.

Факт того, що собака, яка належить відповідачці, покусала позивача, не заперечувала сама відповідачка, оскільки надала позивачу довідку від ХХ.ХХ.1999 року ветеринарної клініки про те, що собака породи "ротвейлер" яка їй належить здорова та їй зроблені необхідні щеплення.

Крім того, Н-ське РУ ГУ МВС України проведена перевірка по факту укусу позивача, якою встановлено, що власники собак вигулювали їх без намордників. Складено адміністративний протокол по ст. 154 ч. 2 КпАП України та відібрано зобов'язання в подальшому не вигулювати собак без намордника та повідка.

Згідно довідки про тимчасову непрацездатність №1 від ХХ.ХХ.1999 року позивач був звільнений від роботи в зв'язку з покусаними ранами лівої руки та згідно довідки з місця роботи Тролейбусного експлуатаційного депо №1 позивач втратив заробіток за цей час в сумі 41 грн. 98коп.

З ХХ.ХХ,1999.року по ХХ.ХХ.1999 року позивач перебував на лікарняному в зв'язку з лікуванням покусаних ран лівої руки.

Крім того, позивач купував ліки для обробки покусаних ран та у відповідності до товарних чеків сплатив за ліки 17 грн. 37 коп. Таким чином в судовому засіданні встановлено, що відповідачка порушила правила тримання собак, вигулювала собаку в громадському місці без намордника та повідка, в результаті чого, була заподіяна шкода здоров'ю позивача та йому було завдано матеріальну шкоду на суму 59 грн. 35 коп.

Таким чином суд, оцінивши добути в судовому засіданні докази, вважає необхідним позов задовольнити частково, оскільки позовні вимоги обгрунтовані, в судовому засіданні доведені, позивачу завдано з вини відповідача матеріальну шкоду на суму 59 грн. 35 коп. та крім того, позивачу була завдана моральна шкода, оскільки після того, як його покусала собака відповідачки, він втратив спокій, отримав нервовий стрес, страх перед усіма іншими собаками, було порушено його нормальний життєвий устрій, то позивач зазнав і моральних страждань, в зв'язку з чим, суд вважає необхідним задовольнити його позов про відшкодування моральної шкоди частково та стягнути з відповідача 1000 гривень.

Крім того , на користь позивача з відповідача необхідно стягнути сплачене ним державне мито у розмірі 81 грн. 22 коп.

На підставі викладеного, суд

ВИРІШИВ:

Позов задовольнити частково.

Стягнути з п.В. на користь п.П матеріальну шкоду в сумі 59 грн. 35 коп., моральну шкоду у розмірі 1000 гривень та 81 грн. 22 коп. судових витрат , всього стягнути - 1140 грн.79 коп.

**Питання для підготовки до іспиту
із с/к “Зобов’язальне право” для студентів У курсу**

1. Характеристика зобов’язальних правовідносин.
2. Підстави виникнення зобов’язальних правовідносин в умовах ринкової економіки.
3. Система цивільно-правових зобов’язань.
4. Проблеми вдосконалення правового регулювання зобов’язання правовідносин.
5. Зміст принципів виконання зобов’язань в громадянському суспільстві.
6. Способи забезпечення виконання зобов’язань.
7. Особливості виконання окремих видів зобов’язань.
8. Способи припинення зобов’язань.
9. Припинення зобов’язань з ініціативи однієї із сторін в разі їх порушення.
10. Особливості припинення зобов’язань в господарській сфері.
11. Поняття “майно” в контексті зобов’язальних правовідносин.
12. Зобов’язання, що виникають на підставі договорів купівлі-продажу.
13. Зобов’язальні відносини з договорів поставки.
14. Зобов’язання з договорів безоплатної передачі майна у власність.
15. Зобов’язання, що виникають на основі інших договорів з реалізації майна.
16. Передача майна у найм.
17. Особливості найму жилого приміщення різних форм власності.
18. Правове регулювання лізингу.
19. Безоплатне користування майном.
20. Об’єкт зобов’язальних відносин з виконання робіт.
21. Договори підряду.
22. Договори на виконання науково-дослідних і технологічних робіт.
23. Зобов’язання в сфері проектних і пошукових робіт.
24. Договори на передачу об’єктів авторського права.
25. Зобов’язальні відносини на основі ліцензійних договорів про передачу об’єктів промислової власності.
26. Договір франчайзингу.
27. Інші види договорів у сфері інтелектуальної діяльності.
28. Послуга як об’єкт зобов’язальних правовідносин.
29. Правове регулювання транспортних послуг.
30. Послуги в сфері страхової діяльності.
31. Зобов’язання, що виникають з кредитно-розрахункових відносин.

32. Договір схову (зберігання).
33. Зобов'язання в сфері надання юридичних послуг.
34. Посередницькі послуги.
35. Правова природа зобов'язань в сфері спільної сумісної діяльності.
36. Зобов'язання, що виникають на підставі договорів простого товариства.
37. Зобов'язання в сфері корпоративних правовідносин.
38. Особливості нормативного регулювання інвестиційних зобов'язань.
39. Інвестиційні договори як підстава виникнення зобов'язань.
40. Зобов'язання в сфері виробничої кооперації.
41. Особливості виникнення недоговірних зобов'язань.
42. Правова природа деліктних зобов'язань.
43. Проблеми правового регулювання окремих видів недоговірних зобов'язань.
44. Зобов'язання з безпідставного придбання або збереження майна.
45. Недоговірні зобов'язання, що виникають з маломірних дій.
46. Характеристика зобов'язань в зовнішньоекономічній сфері.
47. Сторони зобов'язань в зовнішньоекономічній сфері.
48. Зовнішньоекономічний договір як підстава виникнення зобов'язань.
49. Охоронні правовідносини в зовнішньоекономічній сфері.
50. Проблеми правового регулювання зобов'язальних правовідносин (нормативна база, теоретичні проблеми зобов'язальних правовідносин, правозастосувальна практика).
51. Систематизація зобов'язань.
52. Підстави виникнення зобов'язань.
53. Проблеми вдосконалення правового регулювання зобов'язальних відносин.
54. Зобов'язання, що виникають з договорів про оплатну передачу майна.
55. Особливості зобов'язальних відносин з передачі майна у власність в сфері господарських відносин.
56. Зобов'язання з договорів з безоплатної передачі майна у власність.
57. Інші договори з реалізації майна.

Навчальне видання

Володимир Михайлович Коссак

доктор юридичних наук,
професор кафедри цивільного права і процесу

ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНЕ ПРАВО

**ПРОГРАМА СПЕЦКУРСУ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
для студентів юридичного факультету**

Відповідальний за випуск – професор В.М.Коссак

Комп'ютерний набір –

Макетування –

Умовних друкованих аркушів – 0,5. Наклад – 50.

Надруковано малим видавничим центром юридичного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка.
79000, м.Львів, вул. Січових Стрільців, 14.
E-mail: publlaw@law.Franko.Lviv.ua